

na pořad správní a ve lhůtě k tomu v § 231 ex. ř. stanovené jest beze všeho právního významu, protože i pak půjde vše toutéž cestou, jakou půjde i bez tohoto odkázání, a to i tehdy, kdyby odkázaný účastník správní řízení ve lhůtě jednoho měsíce nenastoupil, neboť ani pak je nepromeškal, protože, ačkoliv předpis posledního odstavce § 231 ex. ř. o žalobě z obohacení na případ ten neplatí, ježto výraz »žaloba, t. j. pořad právní vztahuje se jen na soukromoprávní nároky, jak § 35 odstavec druhý a třetí ex. ř. (»žaloba« v protivě k »zakročení«) jasně dokazuje, a pro veřejnoprávní věci, již jest tato, neplatí, přece správní cestu vždy až do uplynutí správní lhůty nastoupiti může, a, kdyby zákrok jeho měl úspěch, poplatkový úřad musil by příslušnou částku vždy vrátiti soudu, od něhož ji obdržel, kdežto v případě žaloby z obohacení podle posledního odstavce § 231 ex. ř. žalovaný musí ji vydati přímo žalobci, jenž ji na něm vysoudil.

Čís. 10996.

Rejstříkový soud jest nejen oprávněn, nýbrž i povinen, by nařídil změnu stanov společenstva, jakmile shledá, že jejich některé ustanovení odporuje zákonu o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., třebaž byly již právoplatně zapsány ve společenstevním rejstříku. Nevyhoví-li společenstvo nařízení rejstříkového úřadu, jde o opomenutí přihlášky do společenstevního rejstříku, jež jest stíháno pořádkovými pokutami. Jakým způsobem má býti napravena shledaná závada, jest ponechatí rozhodnutí valné hromady družstva, rejstříkovému soudu nepřislouší, by v tom směru učinil opatření.

Členem výrobního družstva může býti, kdo se sám zaměstnává příslušnou výrobou, nesejde na tom, kdo může býti spotřebitelem vyrobeného zboží.

Při spotřebním družstvu mohou se kromě výrobce státi členy jen ti, u nichž skutečně nastala přímá spotřeba vyráběného zboží.

Nevyhoví-li v nesporném řízení soud první stolice rozkladu, spojenému se stížností, není zvláštního opravného prostředku do zamítacího usnesení. V tom, že soud první stolice předložil stížnost spojenou s rozkladem soudu druhé stolice k rozhodnutí, nevyčkav další stížnost, není zmatečnosti.

(Rozh. ze dne 18. září 1931, R I 583/31.)

Rejstříkový soud usnesením ze dne 6. června 1930 zamítl opověď změny čl. 2 stanov družstva »Spolková cihelna ve V., zapsané společenstvo s obmezeným ručením« a odepřel zápis této změny. Důvod y: Právoplatným usnesením tohoto soudu ze dne 3. dubna 1928 a 28. února 1929 bylo družstvo upozorněno, že právní základ družstva, zapsaného do rejstříku družstevního dne 30. července 1897 i způsobilosti státi se členem podle skutečného stavu podniku i smlouvy společenstevní ze dne 23. července 1897 jsou neslučitelné se základním prin-

cipem zákona o družstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. (§ 1) a min. nař. ze dne 17. ledna 1900, čís. 4 věstn. min. sprav. — jak pro jiné případy vysloveno také opětovně v rozhodnutích nejvyššího soudu v usneseních těch citovaných i četných jiných — a nařízeno bylo družstvu podle § 3 nař. čís. 72/1873 ř. zák. a ve smyslu §§ 2 a 9 zák. čís. 133/1903 ř. zák., by právní základ sdružení i jeho způsobilost členskou platným zákonům přizpůsobilo. Soud opíral svá nařízení též o posudek obchodní komory v Praze ze dne 31. března 1928 a revisní jednoty českých hospodářských a výtěžkových společenstev v Praze, kteréž jest družstvo, o něž jde, přičleněno. Jest totiž podle čl. 2 stanov dosud účelem společenstva: společné vyrábění a prodávání cihlářských výrobků, vápna a napomáhati takto k levnějšímu provádění staveb, a může družstvo podle čl. 15 stanov kupovati pozemky, stavěti na nich cihlářské a vápenné pece, vyráběti cihlářské výrobky a vápno a prodávati je, může i hotové budovy kupovati nebo nové budovy stavěti, a vůbec vše konati, co na prospěch členů — v mezích zákona — za dobré uzná. O členské způsobilosti nemají stanovy vůbec ustanovení, ale jsou členy podle vyšetření obchodní komory i podle povolání ohlašovaných členů představenstva osoby nejrozličnějšího povolání, jež nelze považovati za osoby téže hospodářské base, aniž jejich účast na podniku za činnost svépomocnou ve smyslu § 1 zák. o společenstvech, takže jde o ryzí asociaci kapitálovou, vypočítanou na zisk, jenž se rozděluje mezi členy. O společnou osobní činnost členů společných provozoven závodu, o společné hospodářské činnosti členů podporující přímo jejich živnost, o nichž mluví na př. rozhodnutí nejvyššího soudu čís. sb. 5249 a 5264 a j. v., v tomto případě vůbec ani podle stanov nejde, a ani při různosti povolání a zájmů členů jíti nemůže a nikdy dosud nemohlo. Ale ani nynější dne 9. března 1930 usnesená změna čl. 2: »Účelem společenstva jest výroba a prodej cihlářských výrobků a tím podpora cihlářského průmyslu a stavebního ruchu. Členem společenstva může býti každý, kdo vlastní nemovitosti k výrobě a provozu cihlářství, nebo kdo může býti spotřebitelem cihlářského zboží«, naprosto nenapravuje vytýkané soudem vady právního základu tohoto spolčení osob a nijak nevyhovuje předpokladům svépomocné součinnosti družstevníků s obmezením veškeré činnosti na členy téže hospodářské základny, jak zvláště již také v cit. min. nař. z roku 1900 byly vysloveny. Odporuje proto i takto nově usnesený doslov čl. 2 stanov § 1 zákona o společenstvech a nemůže se státi předmětem zápisu. Rozkladu spojenému se stížností p r v ý s c u d nevyhověl a předložil stížnost r e k u r s n í m u s o u d u, jenž jí nevyhověl. D ů v o d y: Nelze přisvědčiti názoru rekursu, že rejstříkový soud není vůbec oprávněn vymáhati změny stanov družstva, protože stanovy ty v doslovu v rejstříku zapsaném byly již před třiceti lety na základě zákona čís. 70 z roku 1873 právoplatně schváleny. Stanovy musí podle § 11 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. odpovídati zákonu a musí rejstříkový soud podle § 3 ministerského nařízení ze dne 14. května 1873, čís. 71 ř. zák. z úřadu toho dbáti, by stanovy odpovídaly zákonu. Shledá-li soud kdykoliv, že stanovy neodpovídají zákonu, musí dáti příkazy k odstranění závad,

jakž se i v souzeném případě stalo. Jest tedy nepochybně, že rejstříkový soud jest oprávněn vydávati nařízení, o něž jde v tomto případě. Neúplnost napadených nařízení shledává rekurent v tom, že soud ani prý sám neuvedl, jak má zníti požadovaná změna stanov a jak má býti upraven doslov dotyčného článku. Neprávem však tuto výtku činí, neboť není věcí soudu nařizovati, jaký určitý doslov stanovy míti mají, naopak jest věcí družstva, jež se má usnésti na požadovaných změnách, majíc při tom zřetel k všeobecným směrnícím, daným soudem. Není tedy vadou, že soud ani obsah ani úpravu požadovaných změn neustanovil. Není správné, že soud neudává, jaké vlastnosti nebo jaké povolání nebo zaměstnání směji členové společenstva míti, neboť v tom směru dostatečné vysvětlení podává usnesení ze dne 3. dubna 1928. Náзору rekurenta, že soud není příslušný donucovati společenstvo ke změnám stanov aneb stíhati je pokutami, protože dozor na společenstva přísluší politickým úřadům, a že soud může nejvýše žádati politický úřad, by v mezích své pravomoci uložil změnu neb opravu stanov, nelze přisvědčiti, neboť jde o právní základ, o společenstevní smlouvu, a tu jest oprávněn zkoumati jen soud rejstříkový, který také může vynutiti uposlechnutí svých příkazů podle § 87 zák. o společenstvech a § 4 nařízení ministerského ze dne 14. května 1873, čís. 71 ř. zák. Neodporuje zákonu nařízení, že změny mají býti provedeny do 8 dnů, neboť ve věcech firemních není pariční lhůta ustanovena a jest dáno do uvážení soudu, jakou lhůtu pokládá za přiměřenou pro splnění svých příkazů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dovolací stížnosti se nevyhovuje pro nedostatek podmínek § 16 nesporného řízení, ježto ani zmatečnosti tu není, aniž lze seznati, že srovnalá usnesení zřejmě odporují zákonu nebo spisům. **Ke správným důvodům** napadeného usnesení stačí, hledíc k vývodům dovolací stížnosti, dodati toto: Jest nerozhodné, že zápis družstva do společenstevního rejstříku nabyl již právní moci, neboť rejstříkový soud jest nejen oprávněn, nýbrž i povinen, by nařídil změnu stanov, jakmile shledá, že jejich některé ustanovení odporuje zákonu o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., třebas byly již právoplatně zapsány ve společenstevním rejstříku (srov. rozhodnutí sb. n. s. čís. 7160). Nevyhoví-li společenstvo nařízení rejstříkového soudu, jde o opomenutí přihlášky do společenstevního rejstříku, jež podle § 87 spol. zákona má býti stíháno pořádkovými pokutami. Jakým způsobem má býti napravena shledaná závada, jest ponechati rozhodnutí valné hromady stěžujícího si družstva a jest přisvědčiti rekursnímu soudu, že nepřisluší rejstříkovému soudu, by v tomto směru učinil opatření. Jak stěžovatel sám uvádí, jde o společenstvo výrobní. Členem společenstva však může býti jen ten, kdo se sám zaměstnává příslušnou výrobou, a nesejde na tom, kdo může býti spotřebitelem vyrobeného zboží. To by přicházelo v úvahu při společenstvu spotřebním. Tu by se však mohly státi členy kromě výrobce

nejvýše jen osoby, u nichž skutečně nastala přímá spotřeba vyráběného zboží, tedy v souzeném případě stavitelé a podnikatelé staveb. Stavebníkem ovšem může být každý, kdo může být vlastníkem pozemku stavebního, na tom však nesejde, nýbrž jen na tom, zda členové družstva jsou skutečně staviteli anebo podnikateli staveb.

Do rozhodnutí soudu první stolice podal stěžovatel rozklad spojený se stížností. Nevyhověl-li soud první stolice rozkladu, nepřísluší již stěžovateli zvláštní opravný prostředek do zamítajícího usnesení, a předložil-li tudíž soud první stolice stížnost soudu druhé stolice k rozhodnutí, nevyčkav další stížnost, není to zmatečností.

Čís. 10997.

Ti, kdož se zapisují jako oprávnění k zastupování veřejné obchodní společnosti, nemohou být zároveň zapsáni jako kolektivní prokuristé.

(Rozh. ze dne 18. září 1931, R I 645/31.)

Vraceje opověď veřejné obchodní společnosti k doplnění, připomenul rejstříkový soud, že je pojmově vyloučeno, by osoby, jež se zapisují jako oprávněné k zastupování společnosti (čl. 86/4 obch. zák.), byly současně zapsány jako kolektivní prokuristé. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Do rejstříku mají být zapsáni jako firmanti Karel Sch., Emerich T., Rudolf A. a Richard B. Ve své funkci jako firmanti jsou však tyto osoby principály společnosti a již proto nemohou být současně zapsáni jako kolektivní prokuristé, neboť tyto dva pojmy se navzájem vylučují. Právem proto poukázal první soud k tomu, že jest pojmově vyloučeno, by osoby, které se zapisují jako oprávněné k zastupování společnosti, byly současně zapsány jako kolektivní prokuristé.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o souhlasná usnesení obou soudů nižších stolic, jež lze napadati jen za předpokladů § 16 nesporného řízení. Nejvyšší soud, přezkoumav spisy, neshledal, že napadená usnesení jsou zmatečná anebo že zřejmě odporují zákonu nebo spisům. Ve své stížnosti proti usnesení soudu první stolice napadali stěžovatelé připomínku v něm obsaženou jen, pokud se týče firmy M. Sch., akciová společnost v P., a nemohou nyní doháněti v dovolací stížnosti, co zameškali ve stížnosti. Pokud se však týče akciové společnosti M. Sch., jest ovšem správné, že tato jest společnicí veřejné obchodní společnosti A., a že nejsou společníky této veřejné společnosti její zástupcové Karel Sch. a Emerich T. Poněvadž však akciová společnost jako právnická osoba může být právně činná jen svými orgány jako zákonnými zástupci, zastupují tito s neobme-